

5405 9 April 1896: 1. Beh. af Lovf. om Tillæg t. L. om Ægtefæls Indgaaelse. 5406

haft det Tilfælde, at en ung energisk Dame tager Lærerindeksamens med Udmærkelse og søger Timer, men ikke kan få dem, fordi hun ikke vil underkaste sig Prøven i Religion, idet hun i Kraft af sin Livsopfattelse ikke vil udsætte sig for at misbruge en saadan Eksamenkarakter ved eventuelt at undervise i dette Fag. Det blev Gang efter Gang nægtet hende at få Ansættelse ved de kjøbenhavnske Kommuneskoler. Hvem tænker paa Læreres eller Lærerinders Samvittighedsfrihed i saadanne Tilfælde? Man tænker heller ikke paa Dommeres eller Lægers Samvittighedsfrihed, og det vilde ogsaa være ganske overordentlig betænkeligt at gøre det. Nej, det forholder sig saaledes med denne præstelige Samvittighedsfrihed, som § 2 skulde betrygge, at de unge Mænd, inden de gaa ind i Præsteembederne, godt vide, at man forlanger af dem, at de skulde udføre Vielser og Begravelser, og naar de med fuld Bevidsthed have paataget sig Udførelsen af de saakaldte Ministerialia, maa man ogsaa forlange, at de udføre dem, saa er der ingen Mening i at komme og sige: I Samvittighedsfrihedens Navn fristage jer for det, som ikke stræder mod jer Samvittighed, da I paatog jer det. Naar man gaar ind til et Embede, ved man, at disse Kollisionsforhold ville komme, og saa maa det ogsaa være ens Pligt at udføre det, som man har paataget sig at forrette — Lovforslaget, som det foreligger her, giver ikke Frihed til begge Sider. Der er i Virkeligheden heller ikke noget „begge“ at tage Hensyn til i dette Tilfælde. Vi kunne ikke stille Præsten lige over for Statsborgeren og sige: Præsten er noget for sig, Statsborgeren noget for sig, det er to Parter, som hver for sig skal have Frihed. Nej, den Frihed, man giver Statsborgerne, giver man ogsaa Præsterne. Efter § 1 ville Præsterne få samme Frihed, som andre Statsborgere have, til at vælge mellem kirkelig og borgertil Vielse, og naar man saa foruden denne Frihed, som Præsterne få fælles med os andre Statsborgere, tillige vil give dem en særlig Frihed, er det ikke at give Frihed til begge Sider, men at begunstige den Mand, som har paataget sig at føre visse Embedspligter igennem.

Det blev omtalt, at det skulde være en urgammel Skik at lade sig kirkelig vie. Det er det aldeles ikke, det er tværtimod en

meget ung Skik; thi endnu 12—1300 Aar efter Kristi Fødsel var der ingen, der kendte til kirkelig Vielse. Kirkelig Vielse kom frem paa en ganske ejendommelig Maade. Hidtil havde det været Skik og Brug at Faderen eller Formynderen til den unge Pige sluttede Trolovelsen, det vil sige bortgav hende, og denne Trolovelse blev altsaa betragtet som den statsborgerlige Akt, hvormed Ægtefæbet var indgaaet. Men i det 13de Aarhundrede begynder det at blive mere og mere almindeligt, at de unge Piger og de unge Mænd give sig selv, at Ægtefæbet indgås ved de unge Menneskers Selvhængivelse, i Stedet for at det tidligere var Faderen eller Forældrene, som havde disponeret over den unge Piges Haand. Men den statsborgerlige Formel, at Forlovelsen skal sluttes, ved at en Tredjemand giver Bruden til Brudgommen, skulde formelt opfyldes, og saa fik man en Skinformyndet eller en Skinfadder til at erklære, at han bortgav Bruden til Brudgommen, og saaledes stod det indtil helt ind i det 13de Aarhundrede, saa kommer Præsten og begynder at optræde som Skinfadder, som den, der bortgiver Bruden til Brudgommen, og saa bliver Ægtefæbets Afsluttelse til en kirkelig Indvielse, og saaledes bliver det lidt efter lidt Skik, at Præsten giver Bruden til Brudgommen. Altsaa, før det 13de Aarhundrede begynder denne Bevægelse slet ikke, og endnu saa langt som til 1571—72 have vi ikke Gnist af Bestemmelser om dette Forhold i vor Lovgivning. Ved Ordonansen af 19de Juni 1582 foreskrives for første Gang en vis Form for Trolovelse for at afværge de Ulemper, som fulgte af, at Forholdet hidtil havde kunnet indgås ganske formløst. Kirkelig Vielse er altsaa en forholdsvis ny Skik i vort Folk. Det er ikke, som den højtærede Minister antydede, en urgammel Skik. Det er jo ikke saa forskædelig mange Aarhundreder, vi have haft Kristendommen som fælles for hele Folket. Det var oprindeligt kun af og til, at man, efter at Ægtefæbet var sluttet, kom hen i Kirken eller i Kirkegården og der blev modtaget af Præsten, som lagde et Par alvorlige Ord. Ægtefælsindgaaelse ved kirkelig Vielse er altsaa noget forholdsvis meget nyt i vor Lovgivning og noget endnu nyere i vore Sæder og Skikke. Man skulde derfor tro, at disse Betragtninger, hvis der ellers var